

BA519

ЗАСТРАХОВАНЕ

Приета: прот. № 12/20.09.2023г.

Лектор: Доц. д-р Галина Стоянова

АНОТАЦИЯ

Дисциплината “ Застраховане ” е нова дисциплина за студентите магистри от специалност “Финанси”. Тя формира задълбочена теоретична подготовка и практически способности за решаване на приложни задачи в застраховането. Значението на динамиката в икономиката и организацията на застраховането в условията на глобализация и дигитална трансформация, определят особеностите на корпоративните процеси в застраховането и индивидуалното потребление на застрахователни продукти. Това обуславя при обучението си студентите да придобиват знания и умения и в областта на общозастрахователната и животозастрахователната дейности, част от които са свързани със застрахователно - техническите основи на застраховането , видовете застрахователни продукти и общите принципи и практики за тяхното разпространение , данъчно третиране на застрахователните премии, структура и регулиране на застрахователния пазар, уреждане на застрахователни претенции при настъпили застрахователни събития при застраховащи по видове застраховане, защита на личните данни на ползвателите на застрахователни продукти и услуги.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

След усвояване на учебния материал по дисциплината студентите придобиват знания с подчертано приложен характер, позволяващи формиране на персонално икономическо поведение, адекватно на организационно-икономическите измерения на застраховането и застрахователните и социално-защитни дейности в България.

ПРЕДПОСТАВКИ

Учебният курс е специализиращ за студентите от **магистърска специалност „ ФИНАНСИ ”**, което предполага те да притежават знания по Теория на финансите, Теория на парите и кредита, Публични финанси, Корпоративни финанси и други .

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно и дистанционно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Финанси	Задължителна	6	30		30	60	30			30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Застраховане - същност, функции и роля.

Тема 2. Понятия и правоотношения в застраховането. Застрахователна сума. Застрахователна стойност. Застрахователна премия. Застрахователно събитие. Застрахователен случай. Застрахователно обезщетение.

Тема 3. Застрахователни премии. Същност и видове застрахователни премии. Структура на застрахователната премия в различните раздели застраховане. Застрахователна калкулация.

Тема 4. Застрахователни разходи и разноси. Класификация.

Тема 5. Форми на застраховане.

Тема 6. Средства на застрахователното дружество. Застрахователно-технически резерви.

Тема 7. Застрахователен договор. Особености и значение. Застрахователно покритие. Сключване, поддържане, промяна и прекратяване на застрахователен договор. Необходими документи за сключване на застрахователен договор. Основен информационен документ. Права и задължения на страните.

Тема 8. Съзастраховане и презастраховане.

Тема 9. Животозастраховане и общо застраховане. Видове застрахователни продукти.

Тема 10. Общи принципи и практики на разпространение на застрахователни продукти. Преддоговорна информация относно застрахователя, застрахователния посредник и застрахователния продукт.

Тема 11. Уреждане на застрахователни претенции в общото застраховане и в животозастраховането. Взаимоотношения между страните при настъпване на застрахователно събитие. Застрахователни обезщетения и плащания.

Тема 12. Застрахователен пазар.

Тема 13. Регулация на застрахователната дейност.

Тема 14. Защита на личните данни на ползвателите на застрахователни услуги. Застрахователни измами. Ред за подаване на жалби пред застраховател и Комисията за финансов надзор.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Обучението по дисциплината „Застраховане” се основава на доминиращото значение за учебния процес, студентите сами да определят ритъма на своята подготовка.

Синхронното обучение по дисциплината дава възможност за изграждане на връзка „преподавател - студент” в реално време. Синхронната комуникация се използва за участие в чат комуникация, тематични форуми, консултации.

С *асинхронното обучение* студентите изпълняват индивидуални курсови проекти и задания без да имат непосредствена връзка с преподавателя. Те се запознават с правилата за създаване на проектите и заданията от курса на дисциплината, изготвят ги и ги изпращат обратно на преподавателя за проверка.

Обучението се осъществява във виртуална среда. Планираните основни учебни дейности са с обучителни ресурси за самостоятелна подготовка предложени в модулни единици в Мудъл чрез лекции в електронна форма, задачи, казуси, задания за самостоятелна работа. Включено е присъствено консултиране чрез Мудъл и Тиймс. Допълнителните ресурси са разписани под формата на уроци, презентации, URL връзки към информационни източници.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

1. Редовно и задочно обучение За студентите в редовна и задочна форма на обучение е предвиден текущ контрол. Формира се от оценка на индивидуално задание за самостоятелна работа, разпределено от титуляра на дисциплината и текущо изпитване с тест от въпроси и казуси ситуации. Семестриалният изпит е изпитен тест. Крайната оценка на студент, явил се на семестриален изпит се формира от резултата от текущата оценка и оценката от семестриалния изпит. От изпит се освобождават студенти с текуща оценка Много добър 5,00 и Отличен 6,00 .

2. Дистанционно обучение Студентите в дистанционна форма на обучение се оценяват чрез текущ контрол и семестриален изпит. Знанията оценени с текуща оценка, включват тестове с теоретични въпроси и казусни ситуации и индивидуално задание за самостоятелна работа, разпределено от титуляра на дисциплината. Семестриалният изпит е изпитен тест. Крайната оценка на студент, явил се на семестриален изпит се формира от резултата от текущата оценка и

оценката от семестриалния изпит. От изпит се освобождава студент, който през семестъра има крайна текуща оценка Много добър 5,00 и Отличен 6,00.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

1. Лекционен материал по дисциплината.
2. Кодекс за застраховане, обн. ДВ, бр. 102 от 29.01.2015г. , в сила от 01.01.2016г., изм.и доп. ДВ, бр. 25 от 29.03.2022г.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Василев, В., Панева, А. Организация на застраховането (учебно помагало). В. Търново: Фабер, 2015.
2. Драганов, Хр., Йотов, Й., Денев, Г., Икономика и организация на застраховането", Изд."Георги Бакалов", Варна, 1988.
3. Ерусалимов, Р., Панева, А., Нинова, В. Лично застраховане. В. Търново: Фабер, 2016.
4. Стоянова, Г. Застрахователни измами , Бургаски свободен университет, юни 2022г., ISBN 978-619-253-015-0.
5. Стоянова, Г., Защита на личните данни на ползвателите на застрахователни дигитални услуги , Бургаски свободен университет, сп."Бизнес посоки" , брой 2, 2022г., стр.32-стр.40, ISSN 1312-6016 /print/, 2367-9277 /online/.
6. Стоянова, Г., Информационно осигуряване на оперативния контролинг в застрахователната индустрия", Бургаски свободен университет, 2021г. , ISBN 978-619-253-002-0
7. Стоянова, Г., Устойчиво развитие на застраховка "Живот", свързана с инвестиционни фондове и модела на жизнения цикъл, 61 Научна конференция на РУ "Ангел Кънчев" и Съюза на учените - Русе "Нови индустрии, дигитална икономика , общество - проекции на бъдещето V", 27-29 октомври 2022г. , научни трудове, том.61, серия 5.1. Икономика и мениджмънт, стр.12 - стр19, ISSN 2603 - 4123 /on-line/.
8. Стоянова, Г., Предизвикателства пред застраховането срещу пожар и други стихийни бедствия на сгради и имущества на гражданите в България, Юбилейна научна конференция "Съвременни управленски практики X " Свързаност и регионално партньорство ", Бургаски свободен университет, 7-8 юни 2019.
9. Стоянова, Г., Актуални особености на допълнителното здравно осигуряване или здравно застраховане, Международна научна конференция „Дигитални

- трансформации, медии и обществено включване, Бургаски свободен университет, 5-6 юни 2020г. ,стр. 247-стр. 258, ISBN 978-619-7126-92-1.
10. Стоянова, Г., Влияние на пандемията COVID-19 върху развитието на застраховка “Живот”, свързана с инвестиционни фондове , сп. “Социално - икономически анализи” , том 14, брой 1, 2022 г., стр.21- 30.
  11. Стоянова, Г., Предимства на Паневропейския личен пенсионен продукт за българските граждани, Русенски университет “Ангел Кънчев”, Научни трудове том 60, серия 5.1. Икономика и мениджмънт, Русе , 2021 г., ISSN 2603-4123 / on-line /, стр. 142-149.
  12. Stoyanova, G., Banking insurance and future sustainable insurance literacy, Journal of Entrepreneurship & Innovation (JEI), Issue 13, year XIII, November 2021, p.74-79.
  13. Stoyanova,G., Study of the benefits of life insurance for young people in Bulgaria , University of Ruse “Angel Kanchev”, Proceedings, volume 60, book 5.1. Economics and Management, 2021, p.203-207.
  14. Шишманов, К., Митков, М. Експертни системи, експертни оценки и ликвидация на щетите в застрахователното (Учебник за дистанционно обучение). Свищов: АИ Ценов, 2017г.
  15. Закон за Комисията за финансов надзор. Обн.,ДВ,бр.8 от 28.01.2003г.
  16. Закон за експортното застраховане. Обн., ДВ, бр. 61 от 29.05.1998 г. в сила от 18.07.2017г.
  17. Директива (ЕС) 2016/97. на Европейския парламент и на Съвета от 20 януари 2016 г. относно разпространението на застрахователни продукти.
  18. Директива 2002/92/ЕО. на Европейския парламент и на Съвета от 9 декември 2002 г. относно застрахователното посредничество.
  19. Наредба № 21 от 28.04.2016г. за собствените средства и за и изискванията за платежоспособност на застрахователите , презастрахователите и групите застрахователи и презастрахователи , обн.ДВ, бр.38 от 20.05.2016г. , посл.изм. Бр.101 от 20.12.2022г.
  20. Наредба № 71 от 22.07.2021г. за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите, обн.ДВ.бр.64 от 03.08.2021г.
  21. Правилник за устоявото и дейността на Комисията за финансов надзор и нейната администрация, обн. ДВ, бр. 53 от 04.07.2017г., посл. Изм. И доп. ДВ, бр. 86 от 28.10.2022г..
  22. Официален сайт на Асоциация на българските застрахователи - http://www.abz.bg/bg_BG/
  23. Официален сайт на Комисията за финансов надзор – <http://www.fsc.bg>

ВА519

ЗАСТРАХОВАНЕ

Лектор: Доц. д-р Галина Стоянова

Тема 1. Застраховане - същност, функции и роля.

Тема 2. Понятия и правоотношения в застраховането. Застрахователна сума. Застрахователна стойност. Застрахователна премия. Застрахователно събитие. Застрахователен случай. Застрахователно обезщетение.

Тема 3. Застрахователни премии. Същност и видове застрахователни премии. Структура на застрахователната премия в различните раздели застраховане. Застрахователна калкулация.

Тема 4. Застрахователни разходи и разноси. Класификация.

Тема 5. Форми на застраховане.

Тема 6. Средства на застрахователното дружество. Застрахователно-технически резерви.

Тема 7. Застрахователен договор. Особенности и значение. Застрахователно покритие. Сключване, поддържане, промяна и прекратяване на застрахователен договор. Необходими документи за сключване на застрахователен договор. Основен информационен документ. Права и задължения на страните.

Тема 8. Съзастраховане и презастраховане.

Тема 9. Животозастраховане и общо застраховане. Видове застрахователни продукти.

Тема 10. Общи принципи и практики на разпространение на застрахователни продукти. Преддоговорна информация относно застрахователя, застрахователния посредник и застрахователния продукт.

Тема 11. Уреждане на застрахователни претенции в общото застраховане и в животозастраховането. Взаимоотношения между страните при настъпване на застрахователно събитие. Застрахователни обезщетения и плащания.

Тема 12. Застрахователен пазар.

Тема 13. Регулация на застрахователната дейност .

Тема 14. Защита на личните данни на ползвателите на застрахователни услуги . Застрахователни измами. Ред за подаване на жалби пред застраховател и Комисията за финансов надзор.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

1. Лекционен материал по дисциплината.
2. Кодекс за застраховане, обн. ДВ, бр. 102 от 29.01.2015г. , в сила от 01.01.2016г., изм.и доп. ДВ, бр. 25 от 29.03.2022г.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Василев, В., Панева, А. Организация на застраховането (учебно помагало). В. Търново: Фабер, 2015.
2. Драганов, Хр., Йотов, Й., Денев, Г., Икономика и организация на застраховането", Изд."Георги Бакалов", Варна, 1988.
3. Ерусалимов, Р., Панева, А., Нинова, В. Лично застраховане. В. Търново: Фабер, 2016.
4. Стоянова, Г. Застрахователни измами , Бургаски свободен университет, юни 2022г., ISBN 978-619-253-015-0.
5. Стоянова, Г., Защита на личните данни на ползвателите на застрахователни дигитални услуги , Бургаски свободен университет, сп."Бизнес посоки" , брой 2, 2022г., стр.32-стр.40, ISSN 1312-6016 /print/, 2367-9277 /online/.
6. Стоянова, Г., Информационно осигуряване на оперативния контролинг в застрахователната индустрия", Бургаски свободен университет, 2021г. , ISBN 978-619-253-002-0
7. Стоянова, Г., Устойчиво развитие на застраховка "Живот", свързана с инвестиционни фондове и модела на жизнения цикъл, 61 Научна конференция на РУ "Ангел Кънчев" и Съюза на учените - Русе "Нови индустрии, дигитална икономика , общество - проекции на бъдещето V", 27-29 октомври 2022г. , научни трудове, том.61, серия 5.1. Икономика и мениджмънт, стр.12 - стр19, ISSN 2603 - 4123 /on-line/.
8. Стоянова, Г., Предизвикателства пред застраховането срещу пожар и други стихийни бедствия на сгради и имущества на гражданите в България, Юбилейна научна конференция "Съвременни управленски практики X " Свързаност и регионално партньорство ", Бургаски свободен университет, 7-8 юни 2019.
9. Стоянова, Г., Актуални особености на допълнителното здравно осигуряване или здравно застраховане, Международна научна конференция „Дигитални трансформации, медии и обществено включване, Бургаски свободен университет, 5-6 юни 2020г. ,стр. 247-стр. 258, ISBN 978-619-7126-92-1.

10. Стоянова, Г., Влияние на пандемията COVID-19 върху развитието на застраховка “Живот”, свързана с инвестиционни фондове , сп. “Социално - икономически анализи” , том 14, брой 1, 2022 г., стр.21- 30.
11. Стоянова, Г., Предимства на Паневропейския личен пенсионен продукт за българските граждани, Русенски университет “Ангел Кънчев”, Научни трудове том 60, серия 5.1. Икономика и мениджмънт, Русе , 2021 г., ISSN 2603-4123 / on-line /, стр. 142-149.
12. Stoyanova, G., Banking insurance and future sustainable insurance literacy, Journal of Entrepreneurship & Innovation (JEI), Issue 13, year XIII, November 2021, p.74-79.
13. Stoyanova,G., Study of the benefits of life insurance for young people in Bulgaria , University of Ruse “Angel Kanchev”, Proceedings, volume 60, book 5.1. Economics and Management, 2021, p.203-207.
14. Шишманов, К., Митков, М. Експертни системи, експертни оценки и ликвидация на щетите в застрахователното (Учебник за дистанционно обучение). Свищов: АИ Ценов, 2017г.
15. Закон за Комисията за финансов надзор. Обн.,ДВ,бр.8 от 28.01.2003г.
16. Закон за експортното застраховане. Обн., ДВ, бр. 61 от 29.05.1998 г. в сила от 18.07.2017г.
17. Директива (ЕС) 2016/97. на Европейския парламент и на Съвета от 20 януари 2016 г. относно разпространението на застрахователни продукти.
18. Директива 2002/92/ЕО. на Европейския парламент и на Съвета от 9 декември 2002 г. относно застрахователното посредничество.
19. Наредба № 21 от 28.04.2016г. за собствените средства и за и изискванията за платежоспособност на застрахователите , презастрахователите и групите застрахователи и презастрахователи , обн.ДВ, бр.38 от 20.05.2016г. , посл.изм. Бр.101 от 20.12.2022г.
20. Наредба № 71 от 22.07.2021г. за изискванията към системата на управление на застрахователите и презастрахователите, обн.ДВ.бр.64 от 03.08.2021г.
21. Правилник за устойчивото и дейността на Комисията за финансов надзор и нейната администрация, обн. ДВ, бр. 53 от 04.07.2017г., посл. Изм. И доп. ДВ, бр. 86 от 28.10.2022г..
- 22.Официален сайт на Асоциация на българските застрахователи - http://www.abz.bg/bg_BG/
23. Официален сайт на Комисията за финансов надзор – <http://www.fsc.bg>